

## טיול בירושלים

ביום רביעי ה-7 לאוגוסט יצאנו לטיול השכם בבוקר מחולון לעבר ירושלים. היות ומועד הטיול היה בתקופה החמה והלחה ביותר בשנה לא פסענו ברחובותיה וסמטאותיה המקסימים של ירושלים וניצלנו את ההזדמנות לבקר במוזיאונים ואתרים מיוחדים במינם וחלקם אפילו לא שגרתיים.

את הטיול התחלנו ב-7:00 בבוקר כאשר יצאנו מחולון לעבר ארוחת הבוקר שלנו בקיבוץ פלמ"ח צובה. לצובה נסענו בדרך הראשית משער הגיא, לעבר הקסטל ומשם פנינו לקיבוץ צובה. ארוחת הבוקר הייתה מרעננת ומפנקת ועשירה בירקות טריים. לאחר ששבענו נסענו ליעד הראשון שלנו במסענו והוא: "המסע האחרון של מלך יהודה".

כך קרויה התערוכה המדהימה שמוזיאון ישראל הקים עבור הורדוס. קצרות השורות לתאר את דמותו של הורדוס כמו שחדרי התערוכה היו קטנים מלהכיל את פועלו. במשך שנים הורדוס נתפס כדמות שלילית ביותר בקרבנו, כרודן אכזר שעשה הכל כדי להשיג את מבוקשו. ההיסטוריון יוסף בן מתתיהו מתאר בספרו את מסעו האחרון של מלך יהודה, למעשה תהלוכת הקבורה שלו שיצאה מארמונות החורף שלו ביריחו לכיוון הרודיון, ארמונו של הורדוס שהפך למאוזוליאום שלו (אחוזת הקבר).

הפרופסור אהוד נצר שנחשף לספריו של יוספוס שם לו למטרה לחפש את קברו של הורדוס בהרודיון, במשך ארבעה עשורים חפר את הרודיון בראש ההר ובמרגלות ההר.

פרופ' אהוד נצר חשף ממצאים מרגשים ומידע עצום מאוד באתר, כולל מגדלים וביצורים, בתי מרחץ, בית כנסת, מפעל מים משוכלל ועוד אבל בכל הנוגע לקברו של הורדוס העלה חרס בידו.

בשנת 2007 לאחר מעל ל-30 שנות חפירה הכריז אהוד נצר שמצא את קברו של הורדוס, סרקופגים ומבנה מונומנטלי מרשים דווקא בחתר ההר, במקום שאיש אינו היה מצפה נמצאו וגרמו לאהוד נצר להגיע להכרזה. למרבה האירוניה שנתיים לאחר מציאת הקבר על המדרגות המלכותיות של הארמון, נשען אהוד נצר על מעקה עץ שיתפרק ונפל אל מותו.

התערוכה של הורדוס הוקמה לזכרו של פרופסור אהוד נצר, שהיה במשך 4 עשורים הארכיאולוג שחפר בהרודיון. התערוכה עושה חסד עם הורדוס שלא מציגה אותו באופן שלילי אלא מציגה את תהלוכת הקבורה דרך מפעלי הבנייה הגדולים שלו.

לאחר סיור של שעתיים בתערוכה חזרנו לאוטובוס ונסענו לפנינה ירושלמית די חדשה, "מיני מרקש" נסתרת בליבה של ירושלים, זהו המרכז למורשת יהדות צפון אפריקה. קשה להישאר אדישים כאשר יורדים במדרגות מהרחוב הראשי דוד המלך לעבר הגן האנדלוסי וניצבים מול דלת העץ המעוטרת והמרשימה. השיא של המרכז הוא כאשר נכנסים פנימה אל תוך הקלויסטר של המרכז. חצר פנימית מדהימה מעוטרת בסטוקו (גילופים על טיח) ובעיטורים גיאומטריים של אריחים צבעוניים.

המרכז הוקם על מקיומה של השכונה השנייה הירושלמית מחוץ לחומות, מחנה ישראל. בניגוד למשכנות שאננים שקדמה לה שהייתה יוזמה פרטית של נדבנים, מחנה ישראל הוקמה על ידי עדה והם המוגרבים (מערביים), כינוי לצפון אפריקאים ממצרים ועד מרוקו שהייתה העדה המקופחת מקרב העדות שבירושלים. בשנים האחרונות המקום שופץ וחרת לו למטרה לשמר את התרבות של יהודי צפון אפריקה, על ידי תערוכת מוזיאלית, מרכז מבקרים, ארכיון עשיר מאוד שמהווה מקום למחקרים על יהדות צפון אפריקה. בסוף הביקור רעבים לחריימה ולקוסקוס נסענו למסעדת "המזלג" שממוקמת בגן הטכנולוגיה בסמוך לקניון מלחה. חריימה וקוסקוס לא קיבלנו אבל שבענו מארוחה מזרחית.

לאחר ארוחת הצהריים נסענו לקצה השני של העיר, להר הצופים למקום שהיה מובלעת במשך 19 שנים בשטח הירדני. בנסיעתנו נתקלנו למפגעי תנועה שגרמו לנו לעשות סיור רכוב על ההר ובנסיעתנו חלפנו על פני מלון דן, בית הקברות הצבאי הבריטי, בית החולים הדסה, אוניברסיטת הר הצופים ואפילו הספקנו לתת מבט חטוף לעבר מדבר יהודה ולנסות לדמיין באופק את יריחו היכן שהחל מסעו האחרון של הורדוס. לבסוף הגענו ליעדנו, האוניברסיטה המורמונית. האוניברסיטה המורמונית בירושלים היא שלוחה של אוניברסיטת בירגהאם יאנג שממוקמת בבירתם של המורמונים ביוטה בעיר סולט לייק סיטי. האוניברסיטה המורמונית היא אחת מפנינות החן הארכיטקטוניות והתרבותיות שיש בעיר ירושלים וממנה נשקף נוף פנורמי מרהיב לעבר העיר העתיקה ומרכז ירושלים. לצורך הקמת האוניברסיטה נתקלו המורמונים בקשיים רבים בעיקר מצד קהילות יהודיות שחששו מניסיון מיסיונרי. אכן מסיון זה חלק מהדת הנוצרית בכלל ובמיוחד אצל המורמונים אך המורמונים התחייבו שאינם יעסקו במיסיון, לכן בביקור באוניברסיטה לא ידברו כלל על הזרם המורמוני. הביקור כלל סרט קצר שמתאר את הווי האוניברסיטה ומספר על האגפים השונים שבמקום. לאחר מכן נכנסנו לאודיטוריום שפונה לכיוון מערב וחלון פנורמי משקיף לעבר העיר העתיקה. כאשר התיישבנו המארכת ניגנה בעוגב הגדול ביותר במזרח התיכון שניצב מאחורינו כמה ניגונים מרגיעים. לאחר מכן יצאנו לתצפית ועשינו טיול בגן של האוניברסיטה שכולל את עצי ארץ ישראל, זית רימון וגפן, צמחי תבלין ומתקנים חקלאים קדומים פעילים שבהם סטודנטים מייצרים שמן ויין בעונה.

בשעות אחה"צ אחרי הביקור הקצר אצל המורמונים נסענו לרכס ארמון הנציב, שם על התפר עם שכונת ג'בל מוכבר ניצבת אנדרטת הסובלנות העשויה עמוד ברונזה חצוי באמצע וממרכזו עולה עץ הזית. פסל שבא לשים דגש על הסובלנות בין העמים.

בביקור בפסל הרווחנו ערך מוסף כאשר סגרנו מעגל והצלחנו להבחין בהרודיון נשקף באופק ועקבנו לפחות בעין על המקומות בהם עבר הורדוס במסעו האחרון.

נפגש בטיול הבא.  
משה לב.